

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 26.

Stockholm den 1 Juli 1909.

2:a årg.

Prenumerationspris: 1/2 år.. kr. 4: 50 1/3 år.. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1/4 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. — Sthlm 1909. F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	--	---	---

Vid halfårsskiftet.

Vid det nyligen hållna rösträttsmötet i Stockholm yttrade hr von Koch i sitt föredrag första mötesdagens afton, att man i England liksom i Amerika upphört att betrakta den kvinnliga rösträttsfrågan som en kvinnofråga och nu anser den som en samhällsfråga. Så långt ha vi icke hunnit här i Sverige, och länge torde det äfven dröja innan samhället gör till sina de frågor som röra kvinnorna, vare sig det nu är rösträttsfrågan eller de andra vitala frågor, på hvilkas lyckliga lösning en god och tryggad ställning för halfva nationen beror. Ännu så länge är det kvinnorna som själfva — i de flesta fall så godt som ensamma — måste arbeta fram nödiga reformer och förbättringar af sin ställning. Under sådana förhållanden är ett fast samarbete, en stark solidaritetskänsla kvinnorna emellan i högsta grad af nöden. Allenast med dessa förutsättningar finns det någon möjlighet att nå fram till de föresatta målen.

Öfverallt där det förekommer en stark och målmedveten kvinnorörelse har som ett af de förnämsta kampmedlen framträtt krafvet på ett eget organ i pressen. Just emedan kvinnornas angelägenheter icke anses som samhällsfrågor, blifva kvinnotidningarna, i detta ords egentliga och goda bemärkelse, en nödvändighet. Det blef så hos oss. Krafvet på en regelbundet utkommande tidning, hvilken med större

aktualitet kunde följa dagsfrågorna än hvad fallet var med en mera sällan utkommande tidskrift, blef så starkt och pockande att som bekant tidskriften Dagny omlades till veckotidningen Dagny och blef, från att vara Fredrika-Bremer-Förbundets organ, Föreningen Dagnys. Med intresserade af Förbundets medlemmar utvidgades kretsen af andelsägare i tidningen till alla svenska kvinnor. Dagny blef *de svenska kvinnornas tidning*.

För att kraftigt och värdigt kunna föra de svenska kvinnornas talan, för att i bästa mening blifva ett organ för hela kvinnorörelsen, kräver nu Dagny åter, att kvinnorna i stark solidaritetskänsla stödja sin egen tidning. Den begär, att kvinnorna hvar och en i sin stad skola göra sin insats för att stärka dess ställning såväl ideellt som materiellt taget. De, som lefva med uppe i striden, som äro inne i dagsfrågorna, kunna göra sitt tillskott genom artiklar och insändare, nya riktningar från skilda läger bli på så sätt företrädda, och Dagnys mål att så allsidigt som möjligt belysa olika kvinnofrågor nås därigenom lättare. Men äfven ur ekonomisk synpunkt måste tidningen verksamt stödjas, kvinnorna måste göra klart för sig att härvidlag ett verkligt, energiskt samarbete kräves. Det är nödvändigt, att de förstå, att tidningen måste vara spridd i långt vidare kretsar för att i längden

Promenaddräcker och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangenre af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

And Mannheimer

kunna bära sig. Det är i tusental vi måste räkna ökningen af prenumeranter, och det är de enskilda kvinnorna som genom agitation för tidningen måste medverka därtill. Om nu endast hvar och en af tidningens läsare vid halfårsskiftet skaffar en ny prenumerant, vore ett stort steg framåt taget. Vi hoppas och vänta, att kvinnorna verkligen inse vikten af att arbeta för sin egen tidning. Dess tillvaro är nödvändig så länge kvinnofrågorna ännu icke blifvit samhällliga angelägenheter, hvilka opartiskt tagas upp till behandling i den stora dagspressen. När samhällsutvecklingen en gång kommit så långt, är Dagnys, liksom alla kvinnotidningars, mission fylld. De behövas då icke längre, men intill dess är det kvinnornas egna, berättigade intressen, som främjas genom uppehållandet af ett deras eget organ i pressen. Skall Dagny fortfara att vara detta, måste kvinnorna arbeta såväl på dess ytterligare spridning som på anskaffande af penningar. Andelsteckningen fortgår ännu, och vi få påpeka nödvändigheten af att i första hand det vid tidningens startande angifna maximikapitalet fulltecknas. Prenumeration sker på närmaste postanstalt eller bokhandel och prenumerationspriset för återstoden af året är endast kr. 2,50. För öfrigt hänvisa vi till »Frågor och svar» på första annonssidan, däri uppgift lämnas om den rabatt som erhålles, när minst fem prenumeranter samlats. Vi vänta att alla Dagnys läsarinor kraftigt verka — särdeles nu vid halfårsskiftet — för spridandet af vår tidning.

Utredningen angående den kvinnliga rösträtten.

Enligt uppgifter, som framkommit i dagspressen samtidigt med det nyligen hållna rösträttsmötet i Stockholm, pågår nu utredningen angående vår rösträttsfråga. Den skulle nu närmast gälla en undersökning af den kvinnliga rösträttens verkningar i de länder där den varit införd kortare eller längre tid. Chefen för Statistiska centralbyrån, öfverdirektör L. Widell, har af regeringen fått i uppdrag att verkställa denna undersökning. Till en början kommer all tillgänglig utländsk litteratur i ämnet att införskaffas genom beskickningarna och konsulaten. Sedan vidtager den statistiska bearbetningen af materialet. Det är i synnerhet Nordamerika och Australien, som kunna väntas erbjuda ett gifvande studium i detta hänseende. I Finland och Norge är den kvinnliga politiska rösträtten ännu så ny och till sina verkningar opröfvad, att något statistiskt material till frågans belysning näppeligen därifrån kan erhållas.

Huruvida något förslag i ämnet är att vänta från K. M:t till någon af de närmaste riksdagarna, lär statsministern på förfrågan förklarar sig icke kunna ge något svar på. Någon ytterligare undersökning rörande de svenska förhållandena torde emellertid icke företagas.

Äro dessa notiser att betrakta som ett svar på den af en af talarinnorna vid mötet framställda förfrågan hvar regeringen har den omtalade utredningen?

Ett 25-årsjubileum.

Början af 1880-talet var en märklig tid för kvinnorörelsen i Nordens länder. Kvinnofrigörelsens idéer hade mognat i sinnena, tiden var inne för att omsätta dem i handling. Och för att kunna träda fram med kraft insåg man nödvändigheten af sammanslutning, organisation. Så inträffade det att alldeles samtidigt — år 1884 — de första kvinnoföreningarna bildades i Sverige, Finland och Norge. Den norska, Kvindesagsforeningen, har nu, den 28 juni, firat sitt 25-årsjubileum.

I Norge hade jordmånen särskildt beredts genom de emancipationsidéer som framförts i litteraturen. Camilla Colletts namn är bland dem, som främst böra nämnas, när den norska kvinnorörelsens historia skrives, och Norges stora manliga författare, Ibsen, Björnson, Lie, Kielland, hade med sina arbeten hjälpt till att bereda vägen för en ny uppfattning af kvinnan och hennes ställning i samhället.

I början af 1880-talet öppnades Kristiania universitet för kvinnliga studerande. Denna första fördel, som vanns för kvinnorna, verkade starkt eggande på den nyvaknade kvinnorörelsen. De kvinnliga studerandena bildade en egen diskussionsklubb, *Skuld*, där "alla spörsmål mellan himmel och jord dryftades, men mest kvinnosaken". En af klubbens mest intresserade medlemmar var fröken Gina Krog.

Denna klubb var ju emellertid endast en liten sammanslutning af kvinnor, tiden var mogen för en större, för kvinnor ur alla kretsar.

Det var då Kristianias nuvarande borgmästare, H. E. Berner, en dag kom upp till fröken Gina Krog och frågade om hon ville vara honom behjälplig att bilda en kvinnoförening i Norge. Han hade redan länge haft denna plan, äfven talat med många om densamma, men hitintills icke lyckats realisera den. Fröken Krog var genast redo för saken.

Ett förberedande möte hölls i hr Berners hem, och den 28 juni 1884 utlystes ett konstituerande möte, hvarvid *Norsk Kvindesagsforening* kom till stånd och H. E. Berner valdes till föreningens ordförande. En mängd medlemmar ingingo omedelbart i den nya föreningen, som med ifver och kraft tog fatt på sin uppgift att arbeta för kvinnornas sak.

Flere af Norges mest framstående kvinnor ha under årens lopp verkat i Kvindesagsforeningen. Som ordförande kunna nämnas fruarna Anna Stang, Ragna Nielsen, Anna Bugge-Wicksell, Randi Blehr, Fredrikke Marie Qvam m. fl. Föreningens nuvarande ordförande är fru Randi Blehr.

Norsk Kvindesagsforening utgaf från 1887 till 1893 tidningen *Nylænde*, ett led i det verksamma arbete den på olika områden bedrifvit.

Pressen och rösträttsmötet i Stockholm.

Det faktum att det nu försiggångna rösträttsmötet för- mått samla ett så stort antal intresserade deltagare från skilda orter i vårt vidsträckta land är ju i och för sig en tillräcklig dementi af talet om rörelsens tillbakagång. Genom den intresserade hållning, som pressen vid detta tillfälle iakttagit, har aktualiteten af kvinnornas rösträttsfråga ytterligare markerats. Som helt naturligt är har rörelsens neutralitet varit föremål för särskildt intresse. Vi återgifva här nedan några uttalanden hämtade ur ledande artiklar i olika tidningar. Dagens Nyheter skrifer:

„Konsekvensen af lösen: Första kammarens motstånd måste öfvervinnas, måste sålunda bli, att intresserade rösträttskvinnor förena sig med den ena eller den andra af vänsterns politiska valorganisationer, allt efter egen personlig ståndpunkt, för att befordra valet af Första kammarmedlemöter tillhörande vänstern.

Högerns kvinnor böra, om de intressera sig mera för den kvinnliga rösträtten än för högerprogrammet i öfrigt, äfvenledes rösta på vänstermän. En högersenator med kvinnorösträttsympatier gör nämligen icke saken samma nytta som en vänsterman. Det är blott alltför troligt att reformen aldrig blir verklighet, förrän den framlägges i form af en regeringsproposition. Med den ståndpunkt högern tagit till frågan, lär det dröja innan en högerregering tar upp den“.

Artikeln avslutas med följande ord:

„Hufvudsaken är att de kvinnliga rösträttskräfvorna naturligtvis så snart de ge sig ut i politisk aktion måste förena sina ansträngningar med sina vänners och bekämpa sina och vänsterns gemensamma motståndare. Att så måste ske, det beror dels därpå att vi här i landet efter proportionalismens genomtrufande måste inrätta oss på partivis vid alla allmänna val, dels därpå att vänstern upptagit den neutrala föreningens hela program på sitt, medan högern icke gjort det.

Vänstern hälsar sina neutrala bundsförvandter välkomna, medveten om att bundsförvandtskapet i vissa fall — man får hoppas ganska få — icke räcker längre än den nuvarande situationen i fråga om den kvinnliga rösträtten“.

Under rubrik „Skola kvinnorna hjälpa Pechlinismen?“ (!) skrifer Nya Dagligt Allehanda-Vårt Land med återopande af artikeln i Dagens Nyheter:

„Det är alltså på kvinnorna, som hr Staaff och hans Pechlinare för närvarande räkna för förverkligandet af sina planer. Kvinnorna skola vara döfva och blinda för alla konsekvenser af ett radikalt socialistiskt regemente och bara tänka på det enda, att det skulle ge dem rösträtt“.

För öfrigt har samma tidning under rubrik „Könskampen“ belyst sin egen kulturnivå, som dock torde varit tillräckligt klargjord för allmänheten äfven utan denna artikel.

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning konstaterar att:

„Det kvinnliga rösträttsmötet har tagit det lugna och värdiga förlopp, som öfver hufvud utmärkt den kvinnliga

rösträttsrörelsen från dess begynnelse i vårt land. Det är ju ganska beaktansvärdt, att ingen tillstymmelse till suffragett-tag ännu förnummits i nomdenna rörelse, trots eggande föredömen från England icke saknats — — —

Hvad den politiska rösträttsfrågan vidkommer, var man vid mötet angelägen att bevara dess neutrala karaktär i förhållande till de politiska partierna. I mötet deltog också utan åtskillnad kvinnliga ombud af konservativ, liberal och socialdemokratisk politisk läggning. Detta är efter vår uppfattning alldeles riktigt. Så länge den kvinnliga rösträttsfrågan är oafgjord, ha de, som sträfva för denna, inga skäl att visa tillbaka någon dess anhängare, oafsedt de åsikter denna må hysa i andra offentliga frågor. Det är intet annat system än hvad som tillämpas af t. ex. en frihandelsförening“. — — — Efter ett omnämnande af fru Ruth Gustafssons yttrande, att de socialdemokratiska kvinnorna icke kunna rösta för en rösträttsreform, som bibehåller fattigvårdsstrecket, avslutar tidningen sin artikel med följande ord:

„Den frågan synes, såsom också vid mötet framhölls, ganska mycket för tidigt väckt. Det är vackert så, om kvinnorna kunna med ens erhålla samma rösträtt som männen. Och det återstår att se, om man i detta läger, när det en gång kommer till kritan, ärnar göra sitt till för att hindra antagandet af ett förslag, som dock gifver den ojämförligt stora massan af svenska kvinnor politisk myndighet“.

Ny Tid skrifer:

„Kvinnornas rösträttsriksdag, som i dessa dagar afhållits i Stockholm, har visat en tämligen stor enighet i den förnämsta frågan: kvinnans politiska rösträtt. Visserligen måste ju divergenser yppa sig mellan de borgerliga rösträttskvinnorna och de socialdemokratiska rörande vid den och omfattningen af en eventuell rösträttsreform, men detta beror kanske ej minst på en hos de senare närd farhåga för att de borgerliga rösträttskvinnorna skulle lämna proletärkvinnorna, om de blott själfva hade utsikt att erhålla medborgarrätt. Huruvida denna farhåga är berättigad eller ej, därom skola vi icke uttala oss, men det är klokt af de socialdemokratiska kvinnorna, att de stå på vakt mot dylika försök“.

Göteborgs-Posten framställer den frågan: „Skola de socialdemokratiska kvinnorna kunna disciplinera sig eller skall genom deras förskyllan den kvinnliga rösträttsstriden komma att föras på två linjer“? Efter att ha framhållit, att fattigvårdsstrecket måste kännas orättvist och tryckande för en mängd arbetande kvinnor, särskildt för mödrar, hvilka nödgas anlita den offentliga hjälpsamheten för sina små barn, påpekar tidningen hopplösheten af att samställa ett rösträttsprogram med vidare bestämmelser för kvinnor än för män och yttrar. „Sådant är icke praktiskt, och man får väl också antaga, att denna separatism kommer att försvinna. Ensamma kunna de nämligen icke genomföra detta kraf. och de ha ingen utsikt att från borgerligt håll vinna understöd för detsamma. Ja, det kan väl ifrågasättas, huruvida deras manliga partikamrater äro hågade att om det på allvar gäller skaffa dem liberalare tillträde till valurnorna än männen ha“.

Svenska Folket inleder en artikel om kvinnorösträttsrörelsens riktlinjer med en förmodan att: "det skadeglada talet om den kvinnliga rösträttsrörelsens tillbakagång för väl efter den i dagarna hållna kongressen tillsvidare komma att tystna. Så presenterar sig icke en rörelse på retur, och det framgick äfven af de meddelanden, som fröken Signe Bergman, organisationens energiska sekreterare alltifrån genombrottsåren, lämnade om dess arbetsmetoder och utveckling i jämförelse med den motsvarande engelska föreningen — — —"

Artikeln avslutas med några reflektioner rörande den roll kvinnorna — enligt tidningen — böra spela vid de kommunala valen.

Som synes är det inflytande, som kvinnorna genom sin kommunala rösträtt — och valbarhet — ha på Första kammarens sammansättning, en faktor som räknas med. Och med det läge, hvori frågan om den politiska rösträtten nu befinner sig, är det för kvinnorna mer än någonsin en bjudande plikt att begagna sig af de redan vunna rättigheterna.

Versailles-dagen.

Torsdagen den 10 juni gick den beramade Versailles-dagen af stapeln, denna sedan sjutton år ständigt återkommande samlingsdag för kvinnor i Frankrike, som arbeta i humanitetens tjänst.

Redan före kl. tio voro mer än 300 damer församlade i det improviserade tält å familjen Andrés domän i Versailles, där förhandlingarna skulle taga sin början, och utanför tältöppningarna på den gröna gräsmattan samlades så småningom stora grupper, hvilka sökte så godt det sig göra lät följa med de olika anförandena.

Mötets president, fröken Sarah Monod, en gammal dam i kapotthatt och med ett par fasta, hvita små händer inledde förhandlingarna med en kort bön. Därpå tackade hon de församlade damerna, som så talrikt infunnit sig, berörde med några ord Versailles-dagens betydelse och började så tala om uppkomsten af *L'oeuvre de la jeune fille*, denna internationella förening, som bildades år 1877 i ändamål att skydda unga flickor från de faror som hota dem under resor. "Och tack vare föreningens utmärkta organisation", slutade hon, "kan numera en ung flicka, som ställer sig under dess beskydd, lugnt resa till Ceylon om så vore, viss på att öfverallt vid alla uppehåll omhändertagas af välvilliga hjälparinnor".

Efter presidentens inledning uppträdde i rask följd under mer än tre timmar den ena damen på tribunen efter den andra, redogörande med några ord för de humanitära föreningar som de företrädde, och som jag tror, att det kan vara af intresse för Dagnys läsarinnor att lära känna de mera representativa namnen bland de franska feministerna, vill jag här lämna ett hastigt referat af mötet.

Kanske var det för att fira Ellen Key, hvilken bevisade mötet som inbjuden, nog af, den första som kom till orda i detta barnets århundrade var direktrisen för

det ännu ej årsgamla kvinnliga studenthemmet, fröken Bonnet, en sympatisk ung dam, hvilkens blå ögon och blå sidenempire togo sig helt bra ut i denna allvarliga omgivning. Hon skildrade hur tanken på ett kvinnligt studenthem, som framkastats på föregående års Versaillesdag, nu blifvit verklighet, tack vare en del framstående personers medverkan. Hemmet vid rue St Sulpice hyser redan 13 unga kvinnor, — däribland ett par utländskor — hvilka för det billiga priset af 110 francs i månaden funnit en angenäm och lugn tillflykt i världsstaden, där de med framgång kunna bedrifva sina studier och ha tillfälle till bildadt umgänge. Hemmet mottager äfven matgäster och hoppas i en framtid kunna inrymma 25 fasta gäster.

Miss Gladstone, brorsdotter till "the great old man", demonstrerade en hushållsskola, som står i förbund med ett hvilohem för diakonissor, och missionären Mrs Harris, tunn och blek i sin marinblå sergedrätt, talade om kvinnans ställning i Kongo, d. v. s. den infödda kvinnans. Hennes sätt var äkta engelskt, fritt från allt slags pose, men när hon skildrade de lidanden, som dessa arma måste utstå, och vädjade till de franska kvinnornas medkänsla, lyste en hvit eld ur hennes anlete. Kolonisation och grymhet äro blifna ett identiskt begrepp, men den belgiska regeringen med den noble konung Leopold i spetsen kan tydligen berömma sig af att ha nått höjdpunkten. Den svenske missionären Sjöblom har äfven aflagt en berättelse i samma riktning.

Man kunde knappt lyssna till alla rysligheterna och var glad när Mrs Harris aflöstes af m:me de Montaud, som gaf oss en kortfattad skildring af Röda Korset. Hon nämnde, att denna internationella förening stiftats i Genève den 22 augusti 1864, på initiativ af schweizaren Dunant, talade om dess ofantliga betydelse i såväl krig som fred, föreslog att ett hem skulle öppnas för Rödakorssystrarna samt slutade med att föreningen numera räknar 35,000 medlemmar. En kraftig applåd utvisade de varma sympatier, som Röda Korset förvärfvat sig icke endast i Frankrike utan i hela den civiliserade världen.

Den sjuttioåriga M:me de Montaud, i sin svarta nackhatt och svarta sidenbrokad efterträdades af den unga, eleganta M:me Paul Rivelin, hvars man är en betydande fabriksägare och arbetsgifvare nere i Vogeserna.

Här har hon ett rikt fält för sitt sträfvande att höja arbetskvinnans ställning, och förutom inrättandet af mönsterbostäder, skolor etc. har hon börjat en allvarlig kampanj mot alkoholen, underklasskvinnans värsta fiende. Hon har till och med öppnat ett nykterhetshotell! I sina sträfvanden biträdes hon på det kraftigaste af departementets deputerade. När hon slutade sitt anförande hördes lifliga applåder, och som svenska önskade man att denna eleganta, praktiska och varmhjärtade kvinna varit hustru till en fabriksägare hemma i Norrköping till exempel — där vi såväl behöfva medverkan af de rika och maktägande i samhället för att förbättra de fattiga arbetarkvinnornas ställning.

Fransmännens logik har äfven den sina gränser, och hur förtviflade de att döma af tidningarna tyckas vara öfver depopulationen, lika litet vill den enskilde belasta sig med en talrik familj, och inträffar detta sakförhållande

bland arbetsklassen, finns ingen husvärd, som vill hysa honom.

För att i någon mån afhjälpa detta missförhållande har bildats ett bolag, som i olika delar af Paris upprättar hygieniska bostäder för arbetsfolk med många barn, ett äfven i Sverige eftersträfvansvärdt företag.

Frukosttiden nalkadës med stora steg, och anförandena måste förkortas.

Vi fingo höra M:me Reichman-Orkas, som bildat ett slags klubb, där feminister af olika nationer kunna råkas och utbyta idéer och som har delegerade i de flesta land, och M:me Bruneton, som står i spetsen för ett skyddshem för unga flickor; vidare en redogörelse öfver *le Pain de la mutualité* och *la Fédération des œuvres de placement*.

Klockan hade ringt två gånger, och alla voro glada att hörsamma kallelsen. Det var dukadt ute i det fria, och vid de långa borden skymtade flera kända ansikten såsom M:me Avril de S:te Croix och M:me Siegfried, som varit med om att bilda *le Conseil national des Femmes Françaises*, M:me Bogelot, hvars bröst pryddes af hederslegionen tack vare hennes framgångsrika arbete bland frifriga kvinnliga fångar.

Frukosten och samspråket efter densamma äro mötets ej minst viktiga del, ty det gifver kvinnor ur olika läger tillfälle att lära känna hvarandra och utbyta idéer, alla dessa kvinnor, som arbeta hvar och en i sin stad för ett och samma mål: höjandet af kvinnans ställning.

Skulle vi i Sverige förutom skolmöten, rösträttsmöten, sjuksköterskemöten ej äfven gifva oss — vår Drottningholmsdag?

A. L—n.

Kortbref från Kanada.

Genom telegrafan har redan budskap bragts om öppnandet af den stora internationella kvinnokongressen i Toronto och våra landsmaninnors deltagande i de första dagarnas förhandlingar. Den långsamma postgången mellan Sverige och Kanada gör att hittills endast detta kortfattade skriftliga meddelande ingått från en af de svenska delegerade. Som inledning till, som vi hoppas, en serie mer utförliga resebref med "American notes", delgifva vi härmed våra läsare det lilla kortbrefvets innehåll.

20 Macgregor Street, Montreal den 13 juni 09.

Skrifva har ej blifvit utaf sedan vi stigit i land på den amerikanska kontinenten af det enkla skäl att tid ej funnits därtill. Och nu kan jag bara sända några ord för att säga att vi lefva och må bra efter en god sjöresa och ett par de tröttsammaste, men äfven bland de intressantaste och mest nöjsamma dagar någon af oss upplefvat. — I Quebec togos vi emot af den kanadensiska kommittén för I. C. W., och af stadens myndigheter bjödos alla på åktur kring staden, stor lunch och utfärd till några vattenfall och extratåg till Montreal på e. m. Vi kommo ej fram förrän efter elfva på aftonen, och vår dag hade börjat kl. 5 på morgonen! I går var tillställningar här, och

i morgon beser man sevärdheter utom staden. Tisdagsmorgon fara vi till Ottawa, där generalguvernören har mottagning, och på natten fortsättes till Toronto. Därifrån skola vi väl skrifva om man hinner. Den kanadensiska gästfriheten öfvergår alla förväntningar, den är storartad, människorna, både herrar och damer, på samma gång så *fria*, fina och behagliga. Mycket här i natur och växtlighet påminner om Sverige, man tycker sig därför ej vara så långt borta. Quebecs läge erinrar om Södra Bergen i Stockholm, St. Laurence-floden på sina ställen om Ångermanälven. Jag har blifvet gäst i ett mycket fint och trefligt hem, och de andra äro också nöjda. Svenska »delegation» står mycket väl, och dr. Skoglund blir visst utsedd till en af de internationella sekreterarne, det är ju en ära! Lady Aberdeen var så artig och sade till mig, då vi blefvo presenterade i Quebec: »You have a splendid delegation!—» På båten blefvo vi goda vänner med engelskorna, det var roligt, ty nu känna vi oss ej så borttappade bland hela denna mängd nya människor. Vi svenskor ha också hållit troget ihop. Nu skall jag gå på tea-party till svenska generalkonsuln.

A. L—g.

Utlandet.

Den kvinnliga nattarbetsfrågan i Norge.

Genom enskildt telegram den 24 juni från Kristiania till redaktionen delgafs oss den nyhet som nu redan hunnit spridas genom dagspressen, att odelstinget med 47 röster mot 45 förkastat socialkommitténs majoritets hemställan om förbud mot industriellt nattarbete för kvinnor. Lagtingets behandling af frågan väntas i denna vecka.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

DRICK CIDRIL!

Bästa alkoholfria äppledryck. — Absolut ren naturprodukt.

AKTIEBOLAGET CIDRIL.

— I GEFLE —

Telegramadr. "CIDRIL". Tel. 1899, 1898.

Kvinnliga yrkesidkare i Göteborg.

V.

Augusta Jonasson.

Man möter ofta på Göteborgs gator en lång, smärt kvinna klädd i blåfärgad pincenez och i sällskap med en flicka i skolåldern. Af den något stela hållningen och af den medföljande flickans beskyddande sätt förstår man att damen är blind. Hon går under förmiddagens lopp från det

ena kontoret till det andra och till en del butiker. Hennes besök afse att uppta order på papper — papper af de mest olika slag från förhydningspapp, golfpapp och kardus till det finaste skrif- och silkespapper — och dessutom på bindgarn, tändstickor och borstbinderiarbeten.

Fröken Jonasson är alltså agent, hvilket yrke torde vara sällsynt nog för en blind kvinna.

Augusta Jonassons historia är historien om en kvinna som mycket lidit och mycket arbetat, men som ändock bevarat sitt sinnes friskhet och spänstighet i ovanligt hög grad.

Född i Göteborg 1861, genomgick hon efter skoltidens slut Skara seminarium och anställdes som lärarinna vid folkskolan i Örgryte församling invid Göteborg. Efter endast 2 1/2 års tjänstgöring angrepos hennes ögon af den sjukdom — hornhinneför dunkling — som så småningom tillintetgjorde synförmågan. Orsaken var här som i de flesta fall reumatism. Augusta Jonasson var 26 år gammal, då hon förlorade sina ögons ljus.

Under 17 års tid förorsakade ögonen den svåraste värk. Upprepade resor till den kände ögonläkaren Hansen Gruth i Köpenhamn skaffade hvarken bot eller lindring. På denna läkares inrådan beslöt då Augusta Jonasson att rådfråga den ryktbara professor Pagenstecher i Wiesbaden.

Det var år 1904 som hon alldeles ensam begaf sig på den långa och tröttsamma resan med alla sina tågombyten och andra besvärligheter. Förunderligt är att höra Augusta Jonasson förtälja om sina

resor i Sverige och främmande land, men det drag af humor hon nu kan lägga öfver berättelsen om sin första ankomst till Wiesbaden, det torde nog ha saknats inför den nakna verkligheten.

Sent på kvällen en mörk och regnig dag i mars månad var hon framme. Då det blef tydligt att den engelske prästens fru — hvilken i egenskap af ordförande i en förening motsvarande K. F. U. K. blifvit anmodad att möta den ensamma svenskan — hvarken själf eller genom ombud var tillstädes, lät fröken Jonasson föra sig till en droska. Hon sade kusken, att hon var främling och blind, och bad honom köra till ett välkändt hospiz. Han körde och körde under det regnet smattrade mot droskans tak, och ju längre det dröjde, dess ängsligare blef den stackars främlingen, att han skulle föra henne på villovägar i den okända staden. Omsider stannar åkdonet och kusken hjälper henne vänligt ur. Efter mycket besvär blef det möjligt att komma till tals med en människa. Stället, dit hon blifvit förd, var de franska hugenotternas hospiz, och det upplystes äfven att den efterfrågade engelska prästfamiljen hade lämnat Wiesbaden för omkring tre år sedan. Emellertid stod rum till att få, och alldeles uthungrad och uttröttad efter resan, därtill utpinad efter ett helt års oafbruten värk i ögonen, gick den modiga kvinnan till sängs för att sedan nästa morgon uppsöka professor Pagenstecher.

Det enda han efter undersökningen yttrade var: »Jag vill försöka».

Rädda ögonen kunde han emellertid icke, men genom en långsam och smärtsam behandling lyckades han taga bort värken. Under denna tid bodde Augusta Jonasson på ögonsjukhuset »för medellösa», där det kostade 6 mark om dagen.

Återkommen till Sverige fick hon under tre års tid glädjen att arbeta utan de svåra ögonsmärterna. Men genom öfveranstängning återkommo de och då företogs år 1907 en ny resa till Wiesbaden, äfven denna gång utan sällskap.

Redan år 1890–91 hade Augusta Jonasson genomgått Blindinstitutet i Köpenhamn. Här måste man välja sig ett yrke och grundligt lära detta för att sedan begagna det som inkomstkälla. Hon valde borstbinderiet och ägnade sig efter återkomsten till Sverige åt detta under ett års tid. Det fordrar emellertid rätt stora och starka krafter, detta yrke, och då det visade sig svårt att få sitt lifsuppehälle genom det, beslöt fröken Jonasson att kasta om och försöka med agentur. Hon erhöll sådan för en af Göteborgs större en-grosfirmor i papper och för-

enar härmed, som ofvan nämnts, agenturen för några andra smärre artiklar.

Jämte detta utför fröken Jonasson åtskilliga handarbeten, hvaribland de läckraste barnfiltar, hvilka lätt finna köpare. Dessutom sköter hon sitt lilla hem med den största omsorg och noggrannhet. Själfpolerar hon sina fönster och förstår att bedöma, om öfriga sysslor äro väl och ordentligt utförda af hjälperedan.

Men fastän Augusta Jonasson måste ägna sig åt all möjlig livvets prosa, är hon dock mera intresserad af dess motsats. Hon älskar litteratur, konst

och musik, besöker konserter och föreläsningar och talar om den och den taflan eller det och det konstverket som hon »såg» i Hamburg, Berlin eller annorstädes. Hon förnimmer så lifligt genom den beskrifning hon får, att hon liksom glömmer att hon uppfattat föremålet själiskt och icke med de lekamliga ögonen.

Och under allt visar Augusta Jonasson en jämnhet och friskhet i lynnet, som mången seende sagnar och som kommer mången bedröfvad och sorgmodig bland hennes vänner till godo.

MARIA HOLMSTRÖM.

Textilkonst på Industriutställningen.

Selma Giöbel.

På konstindustriutställningen i det högra mittelrummet, med ingång från den stora kupolsalen, har Selma Giöbel anordnat en både säregen och mycket vacker utställning af en del väfnader, möbler, spetsar etc., hvartill hon själf till största delen ritat mönstren och komponerat modellerna.

Det är kanske först af allt de väfda föremålen som vid ett besök i ofvannämnda utställning taga uppmärksamheten i anspråk.

Den stora knutna flossamattan, kallad »Vätterns is», intager en framstående plats å högra långväggen och dess originella komposition och fullt naturliga färgskala gör ett från början anslående intryck. Bottenfärgen har isens gråblå ton, och de hvita stjärnorna och sprickorna bilda ett hvitt mönster däri, då snödrifvan på midten samlar det hela. Den stora mattan är knuten i ett stycke, hvilket hör till ovanligheten, i en för detta ändamål särskildt beställd bågstol, och fyra unga flickor ha arbetat på den i 3 à 4 månader.

Diktaren Verner von Heidenstam har beställt en »Vätter-ismatta» till Naddö, och det vore att hoppas, att flera följde hans exempel och i stället för orientaliska mattor prydde sina hem med svenska sådana, där mönstren äro hämtade från vårt eget lands natur. Priset är ej svindlande högt, den präktiga mattan kostar 1,300 kronor.

Gobelängväfnaden »Vadstena klostergård» har sin plats bredvid »Vätter-isen». Det är en större

väfnad, komponerad af fröknarna Märta Leijonhufvud och Selma Giöbel och föreställer en trädgård i solnedgångstimman. Mot klostermuren med sina stängda portar i fonden afteckna sig de blommande fruktträden i all sin vårliga rikedom, och i gräset nedanför växa allehanda örter, liljor och tulpaner i all sin prakt. Bården, som omgifver väfnaden, består af stiliserade blåsippor och här och där gula vårblommor och näckrosblad.

Det hela verkar färgrikt, med en något stel ornamentik i linjerna, men just därför aldrig att förväxla med de »väfda taflor», till hvilka gobelängerna nu urartat.

Den helt hvita »store» af handväfadt linne, som hänger till vänster om dörren, förtjänar väl namnet af »klosterarbete», ett uttryck som oinvigde annars gärna använda om alla handarbeten, till hvilkas förfärdigande det synes ha åtgått mer än en veckas tid.

Ofvannämnda store med infällda rutor af filetspetsar, däri heraldiska motiv och figurer äro framställda, har komponerats af fröken Giöbel, som hämtat idén härtill från ett gammalt franskt arbete, hvilket hon sett i ett kloster.

Färgglada och graciösa i teckningen med sina slingrande blomsterrankor lysa bonaderna med motiv från Blekinge darnäst i själfva hvalfvet, som leder in till utställningens rum.

En björkmöbel står midt på golfvet, soffa, två fåtöljer och bord, efter en gammal idé ritad af frö-

VADSTENA KLOSTERGÅRD.

Väfd tapet, komponerad af M. Leijonhufvud och S. Giöbel.

Pröfva
Gahns

NORMAL

Skrif- & Kopie-Bläck

Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej botten-sats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

ken G., och klädd med opphämta väfnad i rödt och blått. Öfverdraget å de lösa dynorna är arrangeradt så att det lätt kan tagas af, hvilket underlättar tvätten. De snidade fåtöljerna i ek efter gamla motiv, t. ex. en »Lecköfåtölj», äro klädda med gobe-längväfnader i stiliserade blommönster vackert utförda och ej lidande af den nästan löjligen öfverdrift, som man annars ser så mycket just i de stiliserade arbetena.

Hufvudintrycket af fröken Giöbels vackra utställning är den, att hon med sällsynt fin blick vet behandla färgsammansättningarna, så att de verka friska och klara utan att någonsin bli granna, samt dessutom hennes ovanliga förmåga att omstöpa gamla former till nya, varierande, utan att det säregna gammaldags behaget därvid går förloradt.

Alla mönster och idéuppslag, som utgått från fröken Giöbel, vittna dessutom om noggranna och sorgfälliga studier och en rik, kultiverad smakriktning; — några montrer till i detta rum förtjäna dessutom uppmärksamhet. Det är först den med friherrinnan Nordenfalks född d'Albedyhl heraldiska brölloppspetsar, italienska renässansmotiv, sydda för hand, samt dessutom trenne spetsar i liknande stil, tillverkade af hemmaspunnet lingarn, som fru Risellschöld, den nuvarande ägarinnans, grefvinnan Anna Brahe, farmorsmor spunnit. Friherrinnan Nordenfalk har äfven heder att ha sytt dessa spetsar, hvare det Braheska vapnet ingår som ett af ledmotiven.

Ett nytt uppslag till textilkonstens praktiska användning i fråga om toaletten ger fröken Ingrid Sjöberg med sin vackra utställning af broderade herrvästar och prydnadsbroderier, kragar etc. Fröken S. är elev af Richard Berg och synes ha en viss idérikedom och godt färgsinne. Den metallgula västen med guldbroderi är smakfull, likaså en »devant» till en klänning med vallmomotiv och höstfärger.

Möjligen skulle man önska alla broderierna något mindre i mönstret och friare i utförandet, när de äro afsedda för personligt bruk.

EBBA DE LA GARDIE.

Rösträttsarbetet i England.

Under rösträttskongressen i Stockholm redogjorde fröken Signe Bergman vid andra dagens förmiddagsmöte för rösträttsarbetet i England. Som vi i sista veckans nummer icke hade tillfälle att lämna något utförligare referat af det intressanta föredraget, återkomma vi i dag till detsamma.

Fem af sina bästa år hade talarinnan tillbragt i England, och det är där, som hon erhållit det starkaste intrycket af kvinnors arbete för kvinnor. Och dock hörde hon under denna tid aldrig talas om den kvinnliga röst-

rättsrörelsen, och det fast den går så långt tillbaka som till år 1867. Det var först med suffragetternas uppträdande, som uppmärksamheten fästes på de engelska rösträttsföreningarnas arbete. Den äldsta af dessa föreningar är National Union of Women's Suffrage Societies, och i arbetsmetoder och organisation liknar den mest vår egen förening. Under årens lopp har den utfört ett stort och drygt arbete, om också ej med önskvärdt stora resultat.

Talarinnan gjorde därefter en jämförelse mellan denna förening och vår landsorganisation. Den engelska föreningen, nu 42 år gammal, räknar 14,034 medlemmar. Vår har på 7 år lyckats samla 11,063, och hvad är 14,000 på Englands befolkning mot 11,000 på vår? Den engelska föreningen räknar 81 lokalföreningar, den svenska 144. Visserligen har man i England stora resurser. Det gifves medlemmar, som betala ända till 400 kr. årligen. Föreningen har en lokal på fem rum, hvarför den betalar en hyra af 3,600 kr., och där en sekreterare för spiran öfver tre undersekreterare för expedition. Vi ha ingen lokal, ej heller en behöflig hjälp åt sekreteraren, men vi ha ej heller engelskornas medel. Vi balanserade förra året på 6,900 kr., de på 59,500 kr.

Talarinnan framdrog flera exempel på engelskornas offervillighet och hängifvenhet och öfvergick sedan till en intressant historik öfver rösträttsarbetet genom petitioner och agitationer under de gångna åren, hvilken visade en översäglig och kraftig tillväxt i intresse och styrka. Men oakadt öfver hälften af parlamentsledamöterna och två tredjedelar af regeringen förklarar sig för kvinnans rösträtt, anser sig regeringen ej kunna stödja saken. Talarinnan ledde sedan uppmärksamheten på den stora stridande föreningen "Women's Social & Political Union" — suffragetterna — som hvarje vecka inregistrerar 200 å 300 medlemmar. Den har en lokal på 19 rum, en hyra på 13,700 kr. En aflönad personal af 35 personer, i hvars spets står mrs och miss Pankhurst och mrs Pethick Lawrence, som utöfva högsta makten i föreningen, samt systrarna Annie och Nellie Kenney. Skillnaden mellan den nya och gamla föreningen — en taktisk, ej principiell — ägnades sedan en ingående skildring, gående ut på att allt arbete för kvinnans rösträtt skall och bör stödjas oberoende af partipolitik. Sedan följde en liflig skildring af fjolårets stora möte i Hyde Park, som bevistades af en half miljon människor, och af den stora konstnärligt ordnade basaren, som i år inbragt stora summor.

Talarinnan öfvergick så till en annan stridande förening "Women's Freedom League", som ledes af mrs Despard, och till flera andra af de många engelska föreningarna för kvinnans politiska rösträtt, hvilka representera skilda yrken och åsikter. Talarinnan talade särskildt utförligt om antisuffragetterna och den nytta deras framträdande gjort genom att tvinga fram eftertanke och afståndstagande från tomma fraser och intetsägande argument mot vår sak.

Det utomordentligt intressanta föredraget kommer att utgifvas i broschyrform.

Föreningen Vaksamhet.

Det är nu tio år sedan i London på initiativ af The National Vigilance Association hölls en internationell kongress, hvilken åsyftade dels att söka åstadkomma ändringar i strafflagarne i och för den hvita slafhandelns bekämpande, dels att verka för samarbete mellan olika länders föreningar för unga kvinnors skydd. Vid den tidpunkten var ännu benämningen *den hvita slafhandeln* så godt som okänd, och talet om denna sorgliga företeelse möttes af de flesta med misstro.

Nu är förhållandet ett annat. Man har fått ögonen öppna för de faror, för hvilka unga kvinnor vid resor äro utsatta, och föreningen Vaksamhet tages därför allt mera i anspråk och dess arbete är utomordentligt stort och vidtöfattande. Så har exempelvis från byrån under året expedierats cirka 350 bref angående verksamheten. Äfven per telefon samt personligen begäres från föreningen upplysningar och råd angående misstänkta fall, särskildt vid anträdandet af resor till främmande land, och har föreningen mera än en gång lyckats förmå unga kvinnor att uppgifva planen på emigration för att i stället söka skaffa sig arbete hemma. Likaledes har föreningen på uppdrag af oroliga anförvandter till unga kvinnor, hvilka ej efter afresan låtit höra af sig, ofta genom sina försänkningar i andra länder kunnat anställa efterforskningar hvilket ofta kröntes med framgång.

Liksom föregående år ha såväl i Stockholm som i landsorten föredrag hållits om den hvita slafhandeln och den kvinnliga emigrationens faror, hvilka riktat allmänhetens uppmärksamhet på de missförhållanden Vaksamhet vill bekämpa, samt förmått personer att ingå såsom aktiva medlemmar i föreningen, bistå den ekonomiskt och i egenkap af dess ombud från sin trakt anskaffa de upplysningar, som kunde behövas. I landsorten ha dessa föredrag oftast hållits på kallelse af Folkbildningsförbundets föreläsningföreningar, men äfven stundom på initiativ af ortens F. K. P. R. eller Hvita Bandet. Föredrag ha under året hållits i Gislaved, Värnamo, Säfsjö, Anneberg, Nässjö, Eksjö, Forserum, Väse, Nyland, Sollefteå, Hernösand, Gellivare, Kiruna och Luleå.

Vid den kongress, som "La Fédération abolitioniste internationale" i sept. 1908 höll i Genève representerades Vaksamhet af sekreteraren fröken Clara Wahlström. Regeringarna i Schweiz och Spanien hade sändt officiella ombud till denna kongress, i hvilken sjutton nationalkommittéer och åttio föreningar representerande olika grenar af socialt arbete deltog. Överläggningarna gällde utslutande *Den hvita slafhandeln i dess samband med sedlighetspolisen*, och kongressen uttalade som sin åsikt att "les maisons de tolérance" och bordellsystemet befrämjade denna handel.

Vaksamhet har under det gångna året kunnat förverkliga sin länge närda önskan att efter samma plan som de utländska hospizen inrätta ett Hem för genomresande unga kvinnor i Stockholm. Detta är beläget Mosebacketorg 6, där en lägenhet på 6 rum och kök förhyrts. Af

dessa äro 4 afsedda för resande och äro rymliga nog att samtidigt härbergera två eller flera. Hemmet förestås af fröken Sigrid Thyselius.

Angående föreningens vidare verksamhet hänvisa vi till den nu utsända årsberättelsen för 1908.

Den internationella kvinnokongressen i Toronto.

Onsdagen den 16 juni öppnades den stora kvinnokongressen i Toronto under lady Aberdeens presidentskap. De delegerades antal är 160, af hvilka England sändt det största antalet. Tyskland sänder 19, Sverige 7, Danmark 4, Italien 3, Österrike-Ungern 5, Norge 10, Belgien 4, Grekland 3, Holland 11, Australien 11, Förenta staterna 16 och Kanada 11 representanter. Ryssland och Frankrike äro icke representerade.

Till förbundets ordförande omvaldes lady Aberdeen, till vice ordförande valdes mrs Ogilvie Gordon (Skottland), contessa Spaletti (Italien) och fru Hainisch (Österrike), till korresponderande sekreterare doktor Alice Salomon (Tyskland), till protokollförande sekreterare doktor Alexandra Skoglund (Sverige) och till skattmästare mrs Sandford (Kanada).

Doktor Alexandra Skoglund, som i Toronto representerar Svenska kvinnornas nationalförbund, är således den andra svenska som invalts till styrelseledamot i det Internationella kvinnoförbundet. Vid dess förra femårsmöte i Berlin 1904 valdes fru Anna Hierta-Retzius till andra vice ordförande. Fru Retzius var äfven i år uppställd som kandidat till en vice ordförandepost, men afsade sig som bekant kandidaturen.

Notiser.

En kvinnlig representant i norska stortinget. Enligt förkludande från Norge kommer möjligen en kvinna att ta säte i nästa storting. Norsk Kvindesagsforening söker nämligen att få fru Qvam, förra statsministerns maka, vald i Snåsens krets i Trøndelagen.

Hvita bandet har vid sin nu hållna årskonferens antagit en resolution, hvori uttalas "den bestämda fordran att sedan den folkvalda kammaren i år enhälligt uttalat sig för rösträtt och valbarhet för kvinnor denna fråga vid 1910 års riksdag genomföres, så att kvinnorna icke längre hindras delta i lösandet af så viktiga samhällsuppgifter som nykterhets-, sedlighets-, folkpensionerings-, egna hems- och folkuppfostringsfrågor".

Vidare antogs bl. a. en resolution i nykterhetsfrågan, gående ut på att föreningen bör söka arbeta i den riktning att Första kammaren måtte biträda Andra kammarens ståndpunkt i fråga om lokalt veto.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Annonsförmedlare,

pålitliga och välrekommenderade,

önskas för Dagny såväl i landsor-

ten som hufvudstaden. Anmälan å

**DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsgatan 51, Stockholm.**

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906.....	—: 50
" II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	6:—
" III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
" IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
" V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	—: 40
" VI, Partiuuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga.....	—: 25
" VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland.....	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
" 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
" 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
" 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
" 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
" 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
" 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ...	—: 15
" 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen	—: 05
" 9, Sofi Lindstedt: Hvarför böra religiöst öfvertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen	—: 05
Minneslista	—: 05
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....	(—: 75) —: 60
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensille	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren	—: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt	—: 25
Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraft	—: —

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvideras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Göteborg flygblad:

N:o 1 och 2 (slutsålda)	
" 3, Helen Sjöstedt: Kvinnornas frihetsvärdjan	—: 05
" 4, Frigga Carlberg: Hvarför fru Håkansson gick in i rösträttsföreningen	—: 05
" 5, Helen Sjöstedt: Den fängslade modern	—: 25
" 6, Frigga Carlberg: När begreppen klarna. Dramatisk gatell i 2 scener	—: 25

Vid rekvisition af minst 100 ex. af n:ris 3 och 4 och vid rekvisition af minst 10 ex. af n:ris 5 och 6 lämnas 20 % rabatt.

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Linköping flygblad:

N:o 1, Villy Sjödin: Några intryck från kvinnosaksrådet i Kristiania	—: 06
" 2, Emy Wenström: Ett ord till kristligt intresserade kvinnor	—: 05
" 3, Jenny Wallerstedt: Några ord med anledning af kvinnornas masspetition	—: 06

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Gäfle flygblad:

N:o 1, Anna Björck: Föredrag vid årsmötet den 31 januari 1906	
" 2, Klara Lindh: Kvinnan i det politiska och kommunala	

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Landskrona flygblad:
Anna Linder: Hvarför vi begära rösträtt..... —: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Sundsvall flygblad:
Dag, utgifven med anledning af föreningens femårsfest i december 1908..... —: 50

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

Lärlarinna, barnkär, undervisningsv. i skoläm., språk, musik, söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar "Tålmod", Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

Ung, språkkunnig lärlarinna med de bästa rek. söker till hösten plats i familj. Äfven sommaren-gegement antages. Svar till "Undervisningsvan", Gnesta p. r.

Ung flicka, som aflagt realskole-examen och genomgått 3 månaders slöjkkurs, önskar i augusti plats i familj, helst på landet, att undervisa mindre barn i vanliga skolämnen jämte engelska och tyska. Är äfven villig att, om så fordras, meddela de första grunderna i musik. Svar emotses före den 20 juni till "Elsa", Mariannelund p. r.

Folkskollärlarinna med goda betyg samt något kunnig i tyska och engelska språken önskar plats som lär. i familj 19 juni—31 aug. samt 5 okt.—31 okt. eller någon del af denna tid. Svar till "A.", Heljarp p. r.

Lärlarinna, som genomgått småsk.-sem. och läroverk, söker plats. Svar till "Anna", Nyköping p. r.

Bildad engelsk dam önskar anställning i svensk familj som lärlarinna eller sällskapsdam. Närmare uppl. Fil. kand. Lilly Westergren, Falun.

Ung flicka, som studerat sång å Musik. Akad. och denna vinter i Berlin, önskar som sällskap mot fritt vivre medfölja familj till badort. Är villig undervisa i sång, piano samt ackompanjera. Svar till "E. W.", Elmhult p. r.

En student (latinlinjen B) något undervisningsvan, önskar från den 7 juli plats för att undervisa i vanliga skolämnen utom i matematik. Svar emotses tacksamt till "Maria", Skeninge p. r.

Bättre flicka önskar plats i fam., hälst i eller närheten af Ludvika. Villig deltaga i alla inomhus förefallande göromål. Genomgått kurs i matlagning. Svar till "22 år", Ludvika p. r.

21 årig läkaredotter,

8 kl. elementarbildning, undervisningsvan, söker plats som lärlarinna i familj under sommaren mot fritt vivre och fria resor. Svar till "B. 21 år" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung flicka som genomgått 8 kl. läroverk jämte hushållsskola, söker till 15 sept. plats i god familj att undervisa mindre barn i vanliga skolämnen och musik (piano). Svar med uppgift om sysslor och löneförmåner torde sändas till "Skånska", Kristianstad p. r. innan 25 juni 1909.

Studentska,

2 års undervisning, önskar plats öfver sommaren mot fritt vivre o. fria resor. Svar till Agnes Hansson, Lindome p. r.

Förlofvad bättre flicka

önskar plats, helst i prästfamilj, som hjälp och sällskap. Är kunnig i alla husliga sysslor, samt sömnad och handarbeten. Äfven intresserad af skrifgöromål och läxläsning. Svar märkt: "Familjemedlem", Alingsås.

Lärlarinna, undervisningsv. i skolämnen, språk, musik, söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar "Framsteg", Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

Bildad flicka af god familj

önskar från den 1:sta eller 15:de juli plats i bättre familj som sällskap och hjälp. Van vid matlagning och husliga göromål. Äfven villig läsa och spela med mindre barn. Svar till "Familjemedlem", p. r. Ljusdal.

En anspråkslös flicka, kunnig i enkel matlagning och som på egen hand i 2 år förestått enkelt köpmannahem önskar plats i god familj, hälst på landet, där det gifves tillfälle lära sig bättre matlagning, mot fritt vivre eller möjligen någon betalning. Tacksam för svar märkt "85", Edenö.

Till den 1:ste augusti önskar 20-årig bättre flicka plats i bättre hem på landet där tillfälle gifves för såväl matlagning som andra i ett hem förefallande göromål. Är villig betala något, men önskar blifva ansedd som medlem af familjen. Svar till "20 år", Mörrum p. r. (Blekinge).

Ung flicka af god familj önskar mot fritt vivre komma hälst å egendom på landet såsom hjälp och sällskap åt husmoder. Något kunnig i matlagning samt andra inom ett hem förekommande göromål. Svar fortast möjligt till "M.", Gumælii Annonsb., Malmö.

Anspråkslös bättre flicka önskar medfölja äldre fru eller herre som hjälp och sällskap till badort mot fritt vivre. Svar "Anna", Volmar Yxkullsgatan 7 I. v., Sthlm.

LEDIGA PLATSER.

Sjuksköterskeplatsen

inom Wälinge kommun förklarar härmed till ansökan ledig, att tillträdas omedelbart efter antagandet.

Skriftlig ansökan, ställd till Wälinge kommun, åtföljd af betygsskrifter, frejdebetyg, rekommendationer och de intyg, hvarmed sökande vill styrka sin kompetens, jämte löneanspråk, kan med allmänna posten insändas till under-teckn., kommunalnämndens ordförande, före den 25 dennes.

Sköterska, som jämte afgångsbetyg för epidemisjukvård, äfven tagit någon kurs i sinnessjukvård, äger företräde.

Tänga pr Röggle den 8 juni 1909.

J. Nilsson.

Sjuksköterskebefattningen

inom Hällaryds kommun af Blekinge län förklarar härmed till ansökan ledig, att tillträdas den 1:ste nästk. aug. Lön 500 kr. jämte fri bostad och vedbrand, samt ersättning för sjukvård enligt taxa. Ansökningshandlingar och betygsskrifter för sökandens kompetens jämte präst- och läkarebetyg insändas före den 4:de juli till kommunalnämndens ordförande i Hällaryds socken. Postadr.: Trensund.

Sjuksköterska.

Stads- och epidemisjukskötersketjänsten i Skellefteå kungöres härmed ledig till ansökning. Sökande skall hafva genomgått ettårig kurs vid Sofiahemmet, Sabbatsbergs sjukhus eller Röda Korsets sjuksköterskehmet i Stockholm samt efter elevtiden tjänstgjort vid sjukhus eller lasarett. Lönen är 600 kronor pr år och fri bostad. Tjänsteinnehavaren har därjämte rätt till ersättning enligt taxa för vård af icke medellösa sjuka. Tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Tjänsten tillträdes senast den 1 nästk. aug. Ansökningar ställas till Skellefteå stadsfullmäktiges ordförande och skola vara inkomna före den 1 inst. juli.

Skellefteå den 12 juni 1909.

Skellefteå stadsfullmäktiges ordf.

Å Örnköldsviks lasarett erhåller en afdelningssköterska plats den 1 september 1909 mot en årlig lön af 400 kronor jämte allt fritt. Ansökningar åtföljda af prästbetyg och läkarebetyg samt kompetenshandlingar insändas före den 15 juli till Lasarettsläkaren.

Lärlarinneplats.

I Zanderska helpensionen å Ström är till nu inst. hösttermin plats ledig för lärlarinna, som genomgått högre lärlarinneseminarium eller äger motsvarande utbildning. Vid ansökan torde uppgifvas ämnesfördelning samt löneanspråk. Helena Hallström, Ström, Saltskog.

Lärlarinna, skicklig och undervisningsvan samt kompetent att undervisa 2 flickor i 6 kl. kurser i elementarskola samt musik, önskas från 1 aug. Lön 500 kr. för år. Rek. och foto. insändas till N. M. Löwgren, adr. Aneby.

Föreståndarinna

för tvätt och linneförråd vid Jönköpings lasarett önskas med anledning af sjukdomsfall nu genast. Ansökan åtföljd af betyg om kunighet i maskintvätt och linnesömnad, samt vitbord om god förmåga såsom arbetsledarinna, jämte rek. i öfrigt, insändes till sysslomanskontoret. Lönen 400 kr., bostad, kost, jämte andra vanliga förmåner.

Sköterska å sinnessjukhus.

Å Karlstads försörjningsinrättning nyuppförda afdelning för sinnessjuka finnes plats instundande höst för en skolad sköterska. Ansökan och betyg insändas till Fattigvårdssysslomannen A. W. Adde i Karlstad.

Vikariat vid kvinnlig folkhögskola.

Under tiden omkring 6—24 juli önskas vikarie — gärna kvinnlig filosofie kandidat — vid Tärna folkhögskola för flickor med undervisning i historia, geografi, litteratur, om möjligt äfven i unison sång. Sökande bör vara något undervisningsvan och folkhögskoleintresserad. Brevväxling om vilkor snarast möjligt med direktör Teodor Holmberg, Tärna.

Kvinnlig Kontorist

med ordningssinne och redig handstil erhåller anställning hos stort industriellt bolag. Egenhändigt skrifna ansökningar torde sändas i bref, märkt "Kvinnlig kontorist", under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Kungörelse.

Vid sjunde döfstumskoldistriktets skola i Härnösand finnes plats ledig för ordinarie lärlarinna den 1 september 1909. Ansökningar ingifvas inom sextio dagar från den 12 juni till skolstyrelsens ordförande, Härnösand.

Föreståndarinneplatsen

vid Norrbottens läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn i Råneå, är ledig att tillträda den 1 sept. d. å. Lön 800 kr. jämte bostad och kost. Till styrelsen ställda ansökningar, åtföljda af vederbörligen styrkta merit- och tjänsteförteckningar, insändas till provinsialläkaren J. Åberg, Råneå. Ansökningstiden utgår den 31 juli.

Modebyrå,

Drottninggatan 81 A, 2 tr.

Stockholm.

A. T. Brunkeb. 719. R. T. Vasa 261.

meddelar råd

vid val af damtoalletter, färger, modeller m. m., vid ordnandet af väningar, dekorerer för fester m. m. Uppköper modevaror för damer i landsorten. Moderat arvode.

Fru A. Beijer, kl. 11—5.

**Deposition
&
Sparkassa**

4 1/2 %

**KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.**

Kristinehamns Praktiska Skola

(För män och kvinnor. Grundad 1878)

Hushållsafdelning med husmoderskurs.

Slöjdfafdelning: Väfnad, sömnad, träsnideri, läderplastik m. m.

På resor

medföres Fil. Dr P. Håkansson's Salubrin af alla, som försökt det mot skoskaf, ömma fötter, sår, tryck, muskelförsträckningar, insektstyng, hudsjukdomar eller som lärt att värdera det som toalettmiddel.

OBS.! Glöm icke att medtaga det flaskorna medföljande omslaget! Salubrin kan nu möjligen komma att behövas för något ändamål, hvarför Ni icke förut behöft använda det, och då kan det vara nödigt genomse beskrifningen, om Ni skall kunna begagna Salubrin på ett ändamålsenligt sätt.

OBS.! Mot användandet af godtyckliga efterapningar varnas. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co., Stockholm.

Värmlands EDA

VATTENKURANSTALT och JÄRNKÄLLA.

Säsong: 10 Juni—30 Aug. Beläget 6 km. från Charlottenbergs järnvägsstation i en af Värmlands vackraste bergs- och skogstrakter med utsikt öfver älf och sjö.

Förträffliga gyttebad, tvålmassage-, tallbarr-, kolsyre- och saltbad. Särdeles gynnsamt belägen plats för sol- och sandbad. Sjukgymnastik och massage. Godt bord. Rum fr. 1 krona till högre pris. Mat 2:50 kr. pr dag. Prospekt och närmare upplysningar erhållas af Doktor Gustaf Grill. Adress: Värmlands Eda, Charlottenberg.

**Sprid
Dagny!**

Hemskolan Benninge Strängnäs.

Undervisning i allt till ett hems vård nödvändigt. 5 mån. kurs. Härligt läge. 3:dje kursen 20 juli—20 dec. 1909.

Vidare upplysningar, prospekt och referenser lämnas af

Fröken Eva Sack,
adress som ofvan.

Bomullsklädnigar i afpassade bitar, 8 mtr. äkta färg, vackra randiga eller rutiga mönster, erhålles till 2,85 st., d:o bättre qualite, extra fina mönster till 3,20 st. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Nya Nådhammarhemmet Djursholm

Riks Djursh. 122. A. T. Djursh. 52 erbjuder klena och nervösa personer ett lugnt och stilla hvilohem. Pris pr dag 5—8 kronor.

Hygieniska Skodon

tillverkas för Herrar, Damer o. Barn.

OBS.! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

Allt arbete utföres noggrant och af bästa material.

P. Gust. Pettersson.
52 Drottninggatan 52.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Fem praktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, **ise Gagner.** 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Ett kaffes arom

är till stor del beroende på konstruktionen af de maskiner, på hvilka det är rostadt, ju bättre maskiner man använder vid rostningen, desto mera fullkomligt utvecklas aromen under det alla ohälsosamma ämnen aflägsnas.

Karlbergs Specialblandning à 1:50 pr kg.

består af flera ädla kaffesorter sammanblandade samt rostas på nutidens förnämsta rostningsmaskin i eget förstklassigt rosteri.

OBS.! Renaste smak, högsta arom samt mest omtyckta kaffe i marknaden. Till landsorten mot efterkraf.

K. W. Karlberg **Mäster-Samuelsgatan 10,**
(hörnet af Norrlandsg.)
Kaffeaffär En gros & en Detail.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Vid halfårsskiftet.

Ett 25-årsjubileum.

Pressen och rösträttsmötet i Stockholm.

Versailles-dagen. Af A. L—n.

Kortbref från Kanada. Af L—g.

Utlandet.

Kvinnliga yrkesidkare i Göteborg. V. Augusta Jonasson. Af Maria Holmström.

Textilkonst på Industriutställningen. Selma Giöbel. Af Ebba De la Gardie.

Rösträttsarbetet i England.

Föreningen Vaksamhet.

Den internationella kvinnokongressen i Toronto.

Notiser.

**Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**